

Miro, specijalno izdresiran pas za tartufe, i njegov ulov. (Zaslugom: Simon Eglja, SLA)

Radioaktivne tartufe?

Tartufi su retka vrsta gljiva koje rastu pod zemljom i mogu se pronaći zahvaljujući posebno izdresiranim psima i svinjama. Tartufi izgledaju kao mrk, deformisan krompir, ali sa veoma specifičnom aromom, ukusom i mirisom, što ih čini jednom od najskupljih namirnica koju neki ljudi vole da jedu.

Grupa naučnika, na čelu sa Ulf Buntgenom iz Švajcarske, odlučila je da proveri da li je jedna vrsta popularnih tartufa, Burgundi tartuf, radioaktivna. U Černobilju, u Ukrajini je 1986. godine došlo do nuklearne nesreće. U ovoj nuklearnoj katastrofi oslobođena je velika količina radioaktivnih čestica u atmosferu (u velikim količinama ove čestice mogu da oštete naše zdravlje). Ružom vetrova radioaktivne čestice su se raspršile po mnogim delovima centralne, istočne i severne Evrope, a zatim sa padavinama, dospele u zemljište.

Iako je od nesreće u Černobilju prošlo dosta godina, u mnogim delovima Evrope u gornjim slojevima zemljišta i dalje se pronalaze radioaktivne čestice. U većini oblasti nivo radioaktivnosti je isuviše mali da bi uticao na nas, ili na biljke koje gajimo i koristimo u ishrani. Međutim, neke namirnice kao što su gljive npr. vrganji, mogu da akumuliraju opasne radioaktivne čestice, koje zajedno sa hranjivim supstancama izvlače iz zemljišta tokom svog rasta. Zbog toga je važno da se proveri da li su sve namirnice koje rastu na radioaktivnom zemljištu bezbedne za jelo.

Ulf i njegov tim koriste specijalno izdresirane pse kako bi pronašli tartufe u nekim delovima Švajcarske, Nemačke, Francuske, Italije i Mađarske, a zatim ih analizirali. Svih 82. tartufa koji su pronađeni i analizirani nisu imali nivo radioaktivnosti koji može biti opasan. Dakle, ako možete da pronađete ove retke gljive (ili da priušte sebi da ih kupite), nemojte se plašiti da ih pojedete!

Prodiskutujte sa svojim nastavnikom ili roditeljima:

Šta je radioaktivnost; kako radioaktivnost može da utiče na ljude? Na ovom edukativnom sajtu možete pronaći više informacija o radioaktivnosti: <http://encyclopedia.kids.net.au/page/ra/Radioactivity>.

Ovo je dečja verzija saopštenja Evropske Geonaučne Unije (EGU) *'Screening truffles for radioactivity 30 years from Chernobyl'* (Proveravanje tartufa na radioaktivnost, 30 godina nakon Černobilja). Tekst je napisala Bárbara Ferera (EGU menadžerka za medije i komunikaciju), za naučnu javnost recenzirale Laurel Kluber (Ekološkinja za proučavanje zemljišta u Ouk Ridž Nacionalnoj Laboratoriji, SAD) i Ketrin Tod-Broun (Računarska biogeoheimičarka u Pacifik Nortvest Nacionalnoj Laboratoriji, SAD), a za korišćenje u obrazovne svrhe recenzirala Monika Menesini (Nastavnica, Licej za nauku, A. Valisneri, Luka, Italija). Verziju na srpskom jeziku priredila Marina Drndarski (Nastavnica biologije u OŠ „Drinka Pavlović“ iz Beograda, Srbija). Za više informacija pogledajte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.

